

VILÁGKÖRÜLI IDŐUTAZÁS FESTÉKKEL ÉS VIASSZAL

Ur Eleonóra batikfestőművész galériájában jártunk

Visszatérés egy elfelejtett művészet gyökereihez

Egy új világban, ahol a ruhaipar és a világmárkák öltöztetik az embereket, feledésbe merültek olyan ősi technikák, melyeket művészi szinten kellett űzni egy előkelő kelme díszítéséhez. Aki ma a batikművészet nyelvén kíván a világhoz beszélni, annak bizony alá kell merülnie távoli világok ősi kódexének mélyére. Nehezítő körülmény, hogy a batikművészetet az adott nép saját kultúrájában, hagyományaiban, mesterségeiben hordozza. Ez a tudás sem iskolából, sem könyvből nem tanulható - útra kell kelni, mesterembereket keresni, hagyományőrzőket, akik emlékeikben és ujjaikban őrzik e varázslatos alkotás technikájának élő gyakorlatát.

Kulturális vándorúton

10 évesen találkoztam először egy iskolai szakkör keretében a batikolás technikájával a '80-as évek elején, akkor

A batikfestés kétezer évnél is régebbi textilfestő művészete nem tartozik a ma divatos művészeti ágak közé. Mi több, hazánkban e technika, mint intézményes művészeti ág nem is létezik. A szín-pompás batikolt selyemruhák az indonéz kultúra organikus részét képezték, majd az egzotikus bölcsőből az indonéz kelmék gyönyörű mintáival indult világhódító útjára a színek és formák csodáit megjelenítő művészet.

nem gondoltam, hogy ezért a tudásért és nem kevésbé a bennem élő alkotó művészért beutazom a világot. Szerecsés vagyok, mert a családom támogat az utamon. Ők velem vándorolnak azon a kulturális vándorúton, ami számomra az élet. Még kicsi gyerekekkel keltünk először útra 2 hónapra, hogy Balin egy indonéz mesternél tanulhassam e művészet rejtjelmeit. A mester, aki olajjal és akvarellal fest és batikol, minden tudását igyekezett átadni az ott töltött idő alatt. Értékelte az elszántságomat, és biztatott, hogy hozzam ki magamból, amire képes vagyok, fejleszsem magam.

2000 évvel vissza az időben

A világlátás, a nyitottság, az utazás e művészet velejárója, és számomra ez az éltető erő. Aki batikolás művészetet kíván tanulni, annak nem csak térben, de az időben is kell tudnia utazni.

Amikor egy mexikói mesternél, döngölt padlón, bambuszfalak közt éled a mindennapjaid, ülsz egyhelyben naphosszat egy sámlin, a kunyhóban négy kő között kis tűznél tortillát eszegetsz: akkor nem csak egy eljárást tanulsz.

Egy ősi technikára teszel szert olyan közegben, amit rég meghaladott az idő. Ha ilyen átélésnek szenteled magad, nem csak a technika elevenedik meg a kezeid között, de hozzáférsz ősi kultúrák történeteihöz is. E régi történe-

tekben aztán megjelennek messzi tájak, növények, állatok, emberek és istenek, akik gyönyörködtek, harcoltak és szerettek. Akár Sri Lankán, Brazíliában, vagy Thaiföldön kutattam e művészet gyökerei után, mind közelebb kerültem a tájhoz és a helyhez, ami befogadott.

Minden mester hatással bírt a művészetemre

Jóllehet technikailag már nem tudtam újat tanulni, maga a táj, a mestereim személye, személyes története, természetesen puritán élőhelye, ősi tudásával való kapcsolata tanított. A kézműves mesterségek őrzői közel vannak a természethez, a földhöz, az anyaghoz. A legnagyobb mélységgel való kapcsolatuk teszi őket időtlenné, és emeli őket a csillagokhoz. Alá kell, hogy szálljak velük időről-időre, hogy a csillagok üzeneteit közvetíthessem.

Mestereim felé a sorsom terel, az internetről, újságcikkekből, vagy hallomásból ismerem meg és keresem fel őket. Egyszer egy spanyol cikket találtam a neten, melyben az állt, hogy a cobai piramis bejáratánál alkot egy batikfestő. Felkerekedtem a családommal, és megkerestem őt. Nincs internet, okos telefon a kezében. Ül a földön és teszi a dolgát.

Sokszínűek a képeim, akár a batikművészet

Utazásaim során számtalan kultúra hatott rám, számtalan mester, illatok, tájak és régi történetek. Mindez megelevenedik a képeimen is, ahogy rajtam is.

Egzotikus tájak buja növényei,
színes állatvilága, istenei,
bálványai megihletnek.
Van egy szent növény Sri-Lankán,
a neve Champaka, a virágát
isteneknek áldozzák.

Ez a virág többször is felbukkan a képeimen, de lefestem Ázsia szimbólumait, Dél-Amerika istennő szobrait, Afrika állatainak mozdulatait, indás növények kacskaringóit.

Így jön ki belőlem az öröm a fájdalom, minden

Számtalan idegen hely hatott rám, távoli kultúrák, színek és bálványok, nem csoda, hogy sokaknak idegen, amit alkotok. Járok kiállításokra, és nem emelek falakat, korláto-

kat magam köré. Így aki nyitott, bejön hozzám, rám talál szentendrei galériámban. Aki beleszeret egy alkotásba, magával viszi. Vele egy darabkáját egy messzi kultúrának és a szívemnek. Nem csak itthon, de külföldön is egyre inkább keresettek az egzotikus művészeti ágak, kiállíthatam a Louvre-ban, vagy Dubaiban, Amerikában is. Jellemző hogy a Louvre 600 kiállítója és galériája közt egy sem volt, aki batikművészetet hozott.

A batikfestés hosszú szülés, csukott szemmel

A legnehezebb egy művésznak a képet, ami bent van, kitenni. A batikfestészet hetekig, hónapokig, sőt olykor néhány évig tartó szülés. Viasszal és textilfestékekkel dolgozunk vászonra, vagy selyemre, hímzett, vagy kényes anyagokra. Felfestem a felületre a mintát viasszal, aztán rákenek egy színt. Ahol a viasz megdermed, ott a festék nem fogja meg az anyagot. Egy kép elkészültéig számtalanszor ismétlem meg ezt a folyamatot, véget nem érő viasz és festékréteg egymásra rakásával, mígnem érzem, hogy születőben van a kép, amire vágyom. Közben várok, amíg szárad az anyag, amíg egyik fázis a másikat követi. Az alkotás végeztével immár az egész kép viaszos, ahogy rétegenként felkerülnek rá a színek, melyek magukban hordozzák a viasz egyedi mozgásának ritmusát. És az alkotás vakon történik, nem látod a vásznon a képet csak, amikor végül főzéssel, vagy vasalással leválasztod róla a viaszt. A viasz kiolvad az anyag szálaiból, de a színekben megelevenedő rétegeinek mozgásával egy másik világot segít át a vászonra. Ez az alkotás, ez az utazás, ez a szülés az életem.

- pt